

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Hr Lærer P Rasm Christensen

Kristen Piilsvej 16

74

Charlottenlund

Nissumske Aarbøger

1935

Udgivet af
Nr. Nissum Seminariums Elevforening

Under Redaktion af
Johs. Hejbøl (21)

M. Christensens Bogtrykkeri Struer
1936

INDHOLD

1. <i>J. Søndergaard Jacobsen (06):</i> Nørre Nissum vestre Skole	3
2. <i>Candidat N. Strøm:</i> Tre Sange	13
3. <i>P. Degnbol (04):</i> Fra fattige Steder. To Digte	16
4. <i>H. J. Hansen:</i> Lærerdyder og Lærerlyder ...	17
5. <i>Ti'ernes 25 Aars Jubilæum.</i> Ved <i>N. Laier</i> ...	24
6. <i>Arenth Nielsen:</i> Det aabenbare og det skjulte i Opdragelsen. Ved <i>N. Laier</i>	27
7. <i>Forstander Gjelstrup:</i> Aaret, der svandt	32
8. Ved <i>Red.:</i> Dimittenderne 1935	40
9. Ved <i>Red.:</i> Af Aarets Dagbog	45

NØRRE NISSUM VESTRE SKOLE

FOREDRAG VED ET LÆRERMØDE 5. JULI 1935

AF SØNDERGAARD JACOBSEN

Hvert Sted har sin Historie; ikke alene de Steder, hvor de store Begivenheder har fundet Sted, eller hvor de landskendte Mænd har levet. Overalt, hvor der har boet og virket Mennesker i en Aarrække, er der oplevet noget, som kan have Værdi ogsaa for andre. Og jo mere man kender et Steds Historie, des mere vil man føle sig knyttet til Stedet. I de senere Aar er der mange, der har beskæftiget sig med en bestemt Egns eller et enkelt Sogns Historie, og der er udgivet en Mængde Sognebeskrivelser, og det meste af, hvad der er fremkommet, grunder sig paa et virkeligt Studium af Kilderne, saa der vil altid være noget at finde af Interesse i en saadan Bog, selv om man ikke ellers kender Egnen. Interessen for Lokalhistorie var ogsaa fremme for godt hundrede Aar siden, men hvad der dengang kom frem, var ikke altid Resultatet af et grundigt Forskerarbejde. Man skrev løs om stort og smaat, navnlig det sidste, og drog meget fantasifulde Slutninger. Disse Arbejder er dog ogsaa nu for største Delen skjult i Glemsels mørke Nat; vi erindres kun derom gennem de Citater, som Nutidens Forskere kan fremføre for at vise deres Uvederhæftighed. Som et saadant Eksempel kan anføres, at en Forfatter paa den Tid, en Provst paa Sjælland, fandt ud af, at Øerne Agersø og Omø i Storebælt var nogle af de ældste Øer i Verden. Men, som sagt, disse Bøger læses nu ikke mere. Derimod kan vi endnu med Interesse læse den Parodi paa

Nørre Nissum vestre Skole

dem, som Poul Møller giver i »Lægdsgaarden i Ølseby-
magle«, og vi faar en Anelse om deres Art gennem den
Opmuntring, som Forfatteren giver disse Skribenter ved
at hævde, at de ikke er færdige, saalænge der er en Led-
stolpe paa Vejen og en Stenkiste paa Marken, som ikke
har faaet sin Beskrivelse. — Paa denne Baggrund er det
saa meget mere glædeligt at beskæftige sig med det, som
vore Dages Lokalhistorikere fremfører, da det i Almin-
delighed grunder sig paa et virkeligt Studium af Kilderne.
Det Kendskab, vi gennem disse Arbejder kan faa til
Hjemstavnen har ogsaa Værdi for os i vor Undervisning.

Men vi skulde nu beskæftige os med, hvad Lokalhi-
storikerne* kan fortælle os om den lille Plet af den store
Verden, som har faaet Navnet Nørre Nissum, eller endnu
mere begrænset: den Skolevirksomhed, som har haft sit
Område i den nordvestlige Del af Sognet. Vi gør da
snart den Opdagelse, at Oplysningen forholdsvis sent er
kommen til denne Del af Sognet, og det virker saa meget
mere overraskende, som vi dog maa hævde, at vi her er
i det egentlige Nissum. Naar vi ser paa Navnets Betyd-
ning, hvad enten man vil udlægge det som »Bopladsen
paa Næsset« eller, hvad andre vil anse for rigtigt, blot
»paa Næssene«, maa det dog være den Del af Sognet
fra Højderyggen ud mod Fjorden, som Navnet først har

* Foruden Skolens Embedsbøger er navnlig Hardsyssels Degne-
historie benyttet som Kilde.

været Betegnelse for. Ser man mod Nissum fra Toftum Bjerge, skyder den nordlige Del sig ud i Fjorden som et Næs; og skal man opfatte Navnet som Betegnelse for flere Næs, maa det gælde de Afsnit, der dannes mellem Dalene, hvoraf ingen begynder længere i Syd end ved Landevejen. Fra Geologerne ved vi ogsaa, at den Del af Sognet, hvor vi bor, var dækket af Isen i den sidste Istid, medens de dernede paa det lave Land Syd for os lever paa, hvad »vort« Spildevand heroppe fra har ført med sig.

Medens saaledes Strømmen fra Bræen er gaaet heroppe fra vor Del af Sognet ned over den sydlige Del, er de aandelige Strømninger gaaet den modsatte Vej. I den sydøstre Del af Sognet havde man i mange Aar nydt godt af den Oplysning, der udgik fra Degneskolen, der havde til Huse, hvor nu Marie Borum bor, mellem Seminariet og Grummesgaard; til Tider var der endda baade Degn og Skoleholder, medens man her i denne Del af Sognet maatte nøjes med en Omgangslærer, og dette »Embed« var endda undertiden vakant i flere Aar. Men naar Kulturen saaledes først er kommen til den modsatte Del af Sognet, skyldes det sikkert Naboskabet med Gudum. Ved Historisk Samfunds Møde i Søndags blev det sagt af en Taler, at Gudum allerede i den hedenske Tid var Hjemsted for en betydelig Kultur. Senere var Klosteret Kultursprederen, og Prædikebrødre derfra drog indtil Reformationen hver Søndag til Nissum Kirke og forrettede Gudstjenesten.

Med Aaret 1835 indtræder den store Forandring i Skoleforholdene her (det er altsaa Jubilæumsaar i Aar); dette Aar blev den første fast ansatte Lærer kaldet hertil. Maa ske staar det i Forbindelse med Ændringer ved Degneskolen. Den sidste rigtige Degn, Knud Lyhne, døde i Februar dette Aar; og Degneembedet blev da nedlagt, og Søren Raahede, der siden 1822 havde været Skoleholder for Degnen, blev ansat som Lærer og Kirkesanger. Antagelig er der ved denne Omskiftning blevet frigjort Midler, saa der kunde gøres noget for en Forbedring af Skoleforholdene i denne Del af Sognet. Her havde som sagt været Omgangsskole, i 1809 fik Læreren 2 Rdl. for sin Ulejlighed. Blandt Lærerne kan nævnes Jørgen Broksgaard, der begyndte sin Virksomhed i en Alder af 15 Aar og var Lærer her i 5 Aar til 1827. Han overtog senere sin Fødegaard, Broksgaard, og blev den første

ikke-gejstlige Formand for Sogneforstanderskabet. Hans Eftermand, P. Chr. Amstrup, benyttede sin Fritid til at tage Lærereksamen, som han tog som Privatist fra Lyngby 1831; i 1835 blev han kaldet til Lærer i Staby. Pladsen blev nu opslaaet som et fast Lærerembede, og 7. Aug. blev Seminarist Søren Hansen fra Nr. Lem kaldet hertil. Man havde rigtignok ikke faaet bygget Skole endnu; dette skete først Aaret efter, saa foreløbig maatte den nye Lærer virke i et lejet Lokale. Der blev købt et Jordstykke paa 6 Tdr. Land fra Pilgaard. Ved Salget lovede Ole Pilgaard, at der paa Lodden skulde kunne holdes 2 Køer og 6 Faar. Om Læreren har dyrket sin Jord for daarligt, eller hans Køer har været for graadige, kan ikke nu opklares, men Lærer Hansen klagede i alt Fald paa sine sultne Køers Vegne, og Ole maatte bøde for sit ubesindige Løfte; han udlagde da en Tillægslod paa 9 Tdr. Land, dels Hede; endnu bærer et Stykke af denne Lod Navnet »æ swot' Bak'«. Muligvis har Læreren været mere Havemand end Landmand. Han anlagde en god Have ved Skolen og havde en stor Indtægt ved at sælge Havesager til Harboøre. I 1845 var Indtægten derved ca. 9 pCt. af hans samlede Aarsindtægt.

I en Alder af 51 Aar blev S. H. i 1850 forflyttet til Resen ved Struer, og som hans Eftermand blev udnævnt Jens Bruun Henriksen, der var født 1824 i Engbjerg Skole og tog Eksamen 1847. Hardsyssels Degnehistorie meddelar, at han tog Eksamen fra Ranum, men da dette Seminarium først træder i Virksomhed 1848, kan denne Oplysning jo ikke være rigtig, det maa sikkert være Snedsted. Efter Hjælpelærervirksomhed hos Faderen blev han 5. Marts 1851 kaldet til Lærer her. Om hans Virksomhed her foreligger der ingen Efterretninger, og han blev allerede 1859 forflyttet til sit Fødesogn. Allerede før han kom til Nissum, var han bleven gift; hans første Hustru døde 21. Februar 1873. Maanedsdagen efter blev han gift paany; men hans anden Hustru døde allerede 16. Juli samme Aar, og han blev saaledes Enkemand 2 Gange i eet Aar.

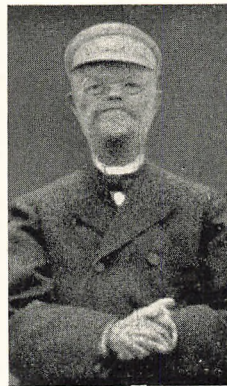
Med hans Eftermand, Peder Sørensen Nørgaard, kommer vi nærmere ind paa vor egen Tid; der er jo endnu adskillige her i Sognet, der husker ham; han omtales altsid som »Bette Nørgaard«. En gammel Kone har givet følgende Beskrivelse af ham: »De' war jen, han war et' star' ind en bette Graaen, men han war jo saa døgti'«. Han

var født i Fabjerg 1831, antagelig i en af Nørgaardene, der ligger lige ind til Skoledistriktets Sydgrænse. Han tog Eksamen fra Ranum 1856 og blev efter Hjælpelærer-virksomhed i Houe og Nr. Lem kaldet hertil 25. September 1859. Kendskabet til hans Virksomhed faar vi dog ikke blot gennem mundtlig Overlevering, men ogsaa gennem, hvad en af hans betydeligste Elever har skrevet om ham. Denne Elev staar i Skolens Protokol indført som Jens Byskov Futtrup, men han har senere bortkastet den sidste Del af Navnet og er kendt som Seminariefors­tander og Undervisningsminister. Byskov har i Berlingske Tidende for nogle Aar siden skrevet en Artikel om sin Skolegang i Nr. Nissum vestre Skole, og gennem et Uddrag deraf kan jeg bedst give et Billede af Nørgaard og hans Arbejds­metode. B. skriver bl. a.:

»Skolen var en toklasset Skole med een Lærer, en ældre Pebersvend, meget lille af Vækst, spinkel, rynket og indtørret. I de voksnes Øjne var han vel nok en noget komisk Figur, men jeg tror ikke, vi Børn havde Øje derfor, og vi vidste ogsaa, at vore Forældre regnede ham for en dygtig Lærer. Han var ikke af den moderne Slags dygtige Lærere, der er ved at sprænges af Energi og i hver Time arbejder med højeste Dampspænding.

Det var i Morgentimerne, han altid var stærkest oppe. Dagen begyndte med Religion, Overhøring i Balslevs Bibelhistorie (aldrig Fortælling) og Katekismus, som Lærerne jo dengang fra deres Seminarietid var kommet til at regne for det betydningsfuldeste Fag og det, hvori deres Lærerdygtighed særlig skulde prøves og vise sig.

I disse Timer arbejdede han under Højtryk, og Sveden randt af ham, inden Timen var forbi. Desværre var det vist i Hovedsagen spildte Kræfter, han ofrede paa os. Jeg husker ikke en eneste Enkelthed fra denne Undervisning. Han har sikkert givet os en Mængde gode Lærdomme om, hvorledes vi skulde leve vort Liv; men jeg tror ikke, jeg nogen Sinde har haft direkte Støtte deraf i vanskelige Livssituationer. Undervisningen behøver derfor naturligvis ikke at have været helt betydningsløs . .

Lærer Nørgaard

Naar Religionstimerne var forbi, følte Læreren, som rimeligt kunde være, nogen Trang til Afslappelse, og et større Frikvarter kunde ikke bringe Dampspændingen helt op. Men saa var der jo ogsaa adskillige Timer, som ikke stillede store Krav til hans Kræfter. Skønskrivningen passede vi i Hovedsagen selv, vi havde jo Forskrifterne at se efter, og han indskrænkede sig mest til at gøre en Runde i Klassen en Gang imellem for at se efter, om vi gjorde os Umage, og navnlig om vi behandlede vore Skrivebøger ordentligt.

Regning var heller ikke noget besværligt Fag for Læreren. Det var almindelig Regel, at de mere dygtige hjalp de mindre dygtige, og det var ikke saa tit, vi behøvede at komme op til Katederet og forstyrre ham. I de første Aar brugte vi Rabens Regnebog, en Bog, der havde sin Styrke i Ensformigheden, vi fik en Mængde Opgaver i de fire Species med hele Tal, mægtige hele ubenævnte Tal. Og saa kom Reguladetriens som jo var Hovedhjørnestenen i den egentlige Regnelære.

I Skolens Undervisningstimer foregik Læsningen i de første Aar mest paa den Maade, at alle Børn læste højt, ikke i Kor, men hvert Barn sit Stykke. Og det var slet ikke saa ilde en Maade at tage Tingene paa. Der var naturligvis nogle, som misbrugte Situationen, idet de ikke gad se i Bogen, men hele Tiden fremsagde en Remse: »A lær, som a løser, men a løser ikk' endda« (jeg lærer, som jeg læser, men jeg læser ikke endda); men det ansaa ikke for hæderligt, og det blev desuden ret snart kedeligt. Nogen Tid kunde man ogsaa faa til at gaa med taktfast at sætte Fingrene i Ørene og tage dem fra igen, og det var ganske underholdende; men det blev dog ogsaa ret snart kedeligt, og saa tog man jo fat paa Bogen igen.

Det var i Almindelighed lige over Middag, vi havde den Time, og da læste Læreren sin Avis og lod os passe os selv.

I de senere Aar havde vi rigtig gode Læsebøger med mange udmærkede Digte. Vi læste dem med Glæde, altid taktfast skanderede (hvilket jeg anser for en meget bedre Læsemaade end den moderne forstaaende Læsning), og der var ingen, der generede os med Spørgsmaal om, hvorvidt vi forstod noget deraf. Det var efter min Mening en særdeles god Anvendelse af Tiden, i alt Fald for de mere begavede og opvakte i Klassen.

Vi lærte naturligvis ret snart de Digte udenad, og vi holdt af dem. Det var Digte som »En Bondeknøs, der hedte Hans«, »Der var en Kone paa Landet«, »De tvende Kirketaarne«, »Svend Due«, »St. Kristoffer« (Brandts Digt). Disse Digte sidder fast endnu og bliver nok ved at høre os til, saa længe vi overhovedetsjæleligt ejer noget. Jeg er min Skolegang taknemmelig, fordi den gav mig disse Digte, og jeg er min Lærer taknemmelig, fordi han ikke ødelagde dem for mig ved at bruge dem til faglig Undervisning, til Forstandsøvelse eller tilforstaaende Op læsning. Det var noget helt andet, vi skulde have ud af dem, og saa fik vi noget ud af dem.

I Slutningen af sin Artikel fortæller B. om »sit Livs store Oplevelse«, og da han havde den her i Skolen,

maa vi ogsaa regne den med til Vestre Skoles Historie. Han fortæller saaledes:

»Jeg husker en Provstvisitats fra mine senere Skoleaar, hvor den gamle højtidelige Provst Berggreen ved Indgangen til Skolestuen var saa heldig at finde en Tjørre paa Gulvet; nogle af os mistænkte ham nu for, at han selv havde foranlediget Heldet, da vi fandt det særdeles usandsynligt, at den kunde være undgaaet vor Opmærksomhed. Provsten var upædagogisk nok til at ud sætte den som Præmie for den bedste Diktat, og det er mit Livs store Oplevelse, at jeg fik denne Præmie.

Jeg har engang siden faaet en noget tilsvarende litte-

Provst Berggreen

rær Nobelpræmie, nemlig en Enøre fra den afdøde Zoolog Dr. Will. Sørensen. Han skrev, at han var i en For­ening, der kun havde den ene Opgave eller Forpligtelse for Medlemmerne, at de skulde sende en Præmie paa en Enøre, hver Gang de i deres Læsning stødte paa en Sætning, der var formet saa godt og rammende, at den var en større Udmærkelse værd, og en saadan Sætning fandt han i noget, jeg havde skrevet. — Men denne Op­levelse betød ikke saa meget for mig som den anden, jeg havde i Skoletiden. Gentagelsen svækker altid noget, og Beløbet var jo ogsaa mindre.

I en gammel Protokol har jeg fundet, at ovennævnte Provstvisitats fandt Sted 10. Marts 1881. Provsten, der var en Søn af den kendte Komponist A. P. Berggreen, havde været Præst i Nr. Nissum 1870–75, da han blev forflyttet til Lemvig. Endnu en Gang kom han her paa Visitats, nemlig 25. Septbr. 1884, og han skriver da i Protokollen: Paa 25. Aars Dagen for Lærer Nørgaards Ansættelse visiterede jeg med megen Tilfredsstillelse Nr. Nissum vestre Skole.

Af andre Begivenheder i Nørgaards Embedstid kan nævnes, at Laden blæste om i en voldsom Storm i Februar 1869*. En, som da var Elev i Skolen, har fortalt mig om denne Begivenhed, og gjort det i saa begejstrede Ord, at man fik Indtrykket af, at han den Dag havde sin store Oplevelse i Skolen. Drengene morede sig i Frikvartererne med at løbe op ad det nedskredne Tag, og saa gled de fra Mønningen ned mod Jorden »te' æ Bowser war hejl gluend!»

I 1888 tog N. sin Afsked og boede først en Tid i Lemvig, men flyttede senere en Del omkring og boede til sidst i Aarhus, hvor han døde 8. Okt. 1917. I »Folkeskolen« for 1. Novbr. mindes han af »En Ranumit fra 58«, der bl. a. skriver: »Alle, der har set og hørt ham, selv kun faa Gange, vil huske ham, dels for hans Skikkelse, lille, spinkel og med Hovedet stærkt fremad, og dels for hans Humør og Vid.

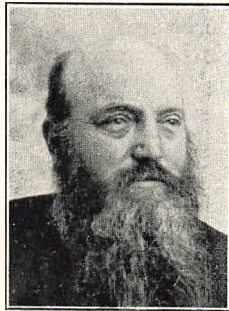
Han blev født i Fabjerg 1831, dimitteret fra Ranum 1856 med »Meget duelig«. Efter at have været et Par Steder kaldtes han 1859 til Lærer og Kirkesanger** i N. Nissum, hvorfra han pensioneredes 1888. Ranum besøgte

* Antagelig har det været den Storm, som 27. Februar 1869, iflg. Trap, nedblæste Blære Kirketaarn i Himmerland.

** Denne Oplysning virker ret overraskende, da N. aldeles ikke

han i Aarene omkring 1860, fordi han forberedte til Seminariet, og hans Humør gav sig vældige Udslag i Eksamensdagene. Han erindres vist ogsaa fra Rejser til de nordiske Skolemøder, hvor han med fornøjeligt Vid afvæbnede Angribere. N. blev aldrig gift. Han havde det Held i en 30 Aar at have en og samme Husholder, som døde nogle Aar før ham«.

Nørgaards Eftermand blev Niels Møller Pedersen, født i Bjerregaard i Ramme 1857. Faderen var fra Barslev Mølle paa Thyholm, og derfra stammer Navnet Møller. Efter Eksamen fra Jelling 1880 og Huslærervirksomhed paa Boller ved Horsens blev Møller 1881 Lærer i Hvam, Borbjerg Sogn, hvorfra han 1888 blev forflyttet hertil og tiltraadte Embedet 10. Juli. Fire Aar senere blev Seminariet oprettet, og da dette snart voksede saa stort, at Østre Skole ikke var tilstrækkelig som Øvelsesskole, maatte ogsaa Vestre Skole indrettes dertil. Den i 1836 opførte Skolebygning kunde imidlertid ikke frembyde Lokaler, der egnede sig til saadant Brug, og Sogneraadet gik da ind paa at opføre en ny tidssvarende Bygning.

Lærer Møller

Dette skete i 1896. I Forhold til Nutidens Byggepriser ser det ejendommeligt ud, at den 46 Alen lange Bygning opførtes for 5485 Kr. En i 1931 foretagen Restaurering med Indlæg af Centralvarme kostede omtrent det dobbelte. Ved Skolens Opførelse skulde dog Sognets Gaardmænd levere den fornødne Halm til Taget. Jeg har en Mistanke om, at det ikke var første Klasses Værer, der blev leveret, thi allerede 1903 var det nødvendigt at forny Taget, og Bygningen blev da teglhængt. Lærer Møller, der tillige i Aarene 1899–1907 var Tegnelærer ved Seminariet, søgte Afsked i Efteraaret 1925, og han og hans Hustru flyttede til deres Datter og Svigersøn i Lomborg nordre Skole. Hviletiden blev dog ikke lang, idet M. døde 7. April 1926. Ved Begravelsen kom hans Betydning for Eleverne paa en smuk Maade til Orde; bl. a. var der paa en Krans fra en Søskendeflok

kunde synge, og desuden har Kirkesangertjenesten altid været knyttet til Embedet i Østre Skole.

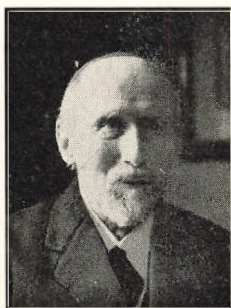
anført Verslinien: Du lærte os til Gud vore Øjne opslaa. — I Marts 1932 døde Fru Møller og blev begravet ved Siden af sin Mand paa Nr. Nisum Kirkegaard.

Omkring Aarhundredskiftet og i Aarene derefter steg Børneantallet i Skolen stærkt, men antagelig har Mynstighederne ventet, at Stigningen kun var midlertidig, thi man tøvede med at foretage en Udvidelse. Som en midlertidig Hjælp ansatte man i 1907 Lærer Møllers Datter, Frk. Marie Møller, der dette Aar havde taget Lærerindeeksamen, og fra 1908—10 Bernhard Møller. Der blev derefter oprettet et Forskolelærerindeembede, hvori Mary K. Johansen var ansat 1912—17. Siden Marts 1918 har Frk. M. Poulsen virket i Embedet, som kort efter hendes Ansættelse blev omdannet til Lærerindeembede.

Det første Hundredaar er nu svundet, og der er sket store Forandringer i de ydre og indre Vilkaar fra den Tid, da Søren Hansen begyndte at dyrke Skolens lyngklædte Jordlod, og den indbyrdes Undervisning blev dyrket i Skolestuen, til Nutidens Lønvilkaar og pædagogiske Metoder.

TRE SANGE

AF CANDIDAT N. STRØM

Nedenstaaende tre Sange er hentede fra et lille Stykke af mig, som blev opført ved Elevfesten 1934. Det består af en Samtale mellem en ældre Nissumlærer og en Seminarist og belyser Modsætningen mellem Livet paa Seminariet i gamle Dage og i Nutiden. Sangene har imidlertid kun en ganske løs Forbindelse med det øvrige Indhold og kan derfor godt gaa paa egen Haand. »Hilsen til Limfjorden« er i Stykket lagt i Munden paa

Læreren, men passer i Grunden nok saa godt i min egen Mund. Den sidste Sang har til Overskrift »Til gamle Sem«, og for Aarbogens ældre Læseses Skyld maa jeg meddele, at »gamle Sem« er et Kælenavn, som Nutidens Seminarister har givet vort Seminarium. Jeg kan godt lide den Betegnelse; for jeg synes, at der er noget hyggeligt og gemytligt i den, og et Seminarium kan nok kaldes gammelt, naar det er over fyrretyve Aar.

SEMINARISTENS MORGENSANG

Mel. Naar Vinteren rinder.

Naar Uret tar fat med sin lystige Klang,
da er paa Minutten jeg vaagen.
Jeg hilser det kommende Arbejd med Sang.
Hvor længes jeg efter at sætte i Gang
baade Høvlen og Pennen og Bogen!

Jeg hader som Pesten hver tilsneget Lur
i Sengen og Kakkelovnskrogen.
Jeg vil ikke døse som Fuglen i Bur.
Jeg ejer en Kende af Lærkens Natur,
og den Fugl den er sandelig vaagen.

Den Mand maa med Skændsel fra Kamppladsen fly,
som ikke vil holde sig vaagen;
hans Haand bliver lammet, hans Tanke som Bly,
den kan ikke flyve som Lærken mod Sky
eller vidt over Landet som Maagen.

Engang skal der lyde de Ord til min Søn:
»Løft Hovedet op over Taagen!
Ej sovende Mand fanger Sejren til Løn.
Din Far gik i Kampen med Haab og med Bøn;
for din Far var en Mand, som var vaagen.«

HILSEN TIL LIMFJORDEN

Mel. Der er et Land.

Fra Barndomstidens lykkelige Dage
var du min Ven, du sølverblanke Fjord.
Jeg ved, du ejer Magten til at drage,
og i din salte Bølge Sundhed bor.
Du ligger blaa i Sommersolens Lue
og graalig under Vinterskyen tung;
men altid er dit Aasyn skønt at skue,
og altid er du lige frisk og ung.

Nu er du fjern. Jeg færdes ej dernede;
saa langt ej rækker nu min Vandringsstav;
men jeg kan Armene imod dig brede
og takke dig for alt, hvad du mig gav.
Du har mit Øje herligt vederkvæget,
du er for mig det fagreste paa Jord;
jeg har dit Billed dybt i Sjælen præget,
og aldrig glemmer jeg min kære Fjord.

TIL GAMLE SEM

Mel. Mens Nordhavet bruser.

SEMINARISTEN:

Engang blev du grundet i Bøn og Tro,
skønt Kaarene ikke var blide;
men Kræfter du havde til op at gro
og Lykke og Mod til at stride.
Og langsomt vokste i Nissum frem
et rigtigt Lærdoms- og Ungdomshjem.

Der gaar nu vi unge fra Gry til Kvæld
og arbejder under dit Øje.
Vi drikker af Kundskabens friske Væld
og sparer ej Flid eller Møje;
for Maalet er jo at samle nok
og dele det ud til en Børneflokk.

LÆREREN:

Og naar vi saa drager fra Hjemmet ud
med Tak for dets Glæder og Goder,
vi sender dig trøstigt det Afskedsbud,
at aldrig vi glemmer vor Moder.
Der staar omkring dig jo fjernt og nær
en Vagt af Sønner, som har dig kær.

Og som du blev grundet i Tro og Bøn
og lever dit Liv af Guds Naade,
saa sender vi stundom det Suk i Løn
til ham, som har alting at raade:
»Du skærme kærligt fra Aar til Aar
det gamle Hjem med dets unge Vaar!«

FRA FATTIGE STEDER

TO DIGTE

AF P. DEGNBOL (04)

TESTAMENTET

At Verden med Rette kan dadles,
det er jo desværre saa vist,
og gamle Margrethe forsikrer,
det slemme vil sejre til sidst.

Nu gik hun til Møde i Aftes;
det holdtes jo lige herved;
hun syntes, hun dog vilde høre,
hvad han kunde sige, den Smed.

– Han stod med et Nyt Testamente,
der ikke som andres var sort,
hun tror, det var brunt, og hun tænkte:
»Aa, Jøsses!« og skyndte sig bort.

DOSMERSEDDELEN

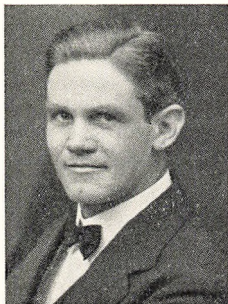
De staar i hendes Stue.
Han ser en Lap Papir –
kanske et Brev fra Hansen,
den lange, lumske Frier!

Hun ser, en Dosmerseddel
forvirrer hendes Ven,
og græder, da hun viser
den kære Dosmer den.

LÆRERDYDER OG LÆRERLYDER

FOREDRAG VED LEMVIGEGNENS NISSUMSTÆVNE
PAA NR. NISSUM SEMINARIUM 15. JUNI 1935

AF SEMINARIELÆRER H. J. HANSEN

Det Emne, jeg har valgt at tale om ved denne Lejlighed, er ikke noget behageligt Emne. Det er ubehageligt for den, som skal tale, og det er ubehageligt for den, som skal høre. Det henvender sig nemlig til Samvittighederne. Samvittigheden kan lignedes ved Uroen i et Lommeur; men vi bliver ærgerlige, hvis Lommeurets Uro gaar i Staa — finder os derimod ofte nogenlunde hurtigt til Rette, hvis vor Samvittighed tager sig et

lille Blund, og bliver undertiden arrige, hvis man udefra puffer lidt til den blundende Samvittighed. Dog beder jeg mine Tilhørere være forvissede om, at jeg ikke paa noget Punkt tilstræber Fotografier eller Nøgleroman. Jeg tilstræber heller ikke nogen fuldstændig Opramsning af Lærerdyder og Lærerlyder, søger blot at drage det for mig væsentlige i Sagen frem.

Ordet Dyd kan bruges paa flere Maader. Man kan sige om en ung Pige, at hun er dydig = ærbar, altsaa det modsatte af letfærdig. Denne den snævrere Betydning af Ordet har ingen Interesse for os i Dag. Man kan sige om en Mand, at han er en Mand af Dyd og Ære; saa mener man, at han er et nobelt Menneske, et retsindigt, sandhedskærligt, pligtopfyldende, trofast Menneske. Denne videre Betydning af Ordet Dyd har hel-

ler ikke direkte Interesse i Dag; for det bør være en Selvfølge, at en Lærer som enhver anden hæderlig Borger stiler efter Dyd i den Forstand. Det er den tredie Betydning af Ordet, vi skal have fat paa, den videste Betydning: Ordet Dyd = Duelighed eller Dygtighed. Naar jeg siger Lærerdyder, mener jeg da saadanne Egenskaber, som gør en Mand særlig skikket til at øve Lærergerning; og naar jeg siger Lærerlyder, mener jeg omvendt saadanne Egenskaber, som i særlig Grad hemmer en Mand i hans Lærergerning. Jeg skal nævne seks Lærerdyder, og Lyderne kommer jo med af sig selv som Dydernes Modsætninger.

Først nævner jeg to Grunddyder, som i den Grad hører sammen, idet de udfylder hinanden, saa det harmoniske, det helt vellykkede, kun kan komme, hvor de findes begge.

Det er en Grunddyd hos en Lærer, at han er stærkt midtsamlet om sin Gerning, saadan at naar han staar i sin Skolestue eller færdes paa Legepladsen mellem Børnene eller de unge, saa har han ikke andet i Hovedet end Undervisning og Opdragelse. Hvis en Bondemand ikke er midtsamlet om sit Arbejde, men arbejder for halv Kraft eller strejfer rundt og beskæftiger sig med andre Ting, saa skal det jo snart kendes paa Bedriften og paa Indtægterne, hvis han ikke har en dygtig Kone eller en dygtig Forkarl til at holde det hele i Skik. Hvis der i en Skolestue arbejdes for halv Kraft, saa gaar det jo ikke ud over Lærerens Indtægt, med mindre det er saa groft, at der rejses og gennemføres en § 33-Sag; men det gaar ud over Eleverne.

Hvad er det nu for Huller, Midtsamlingens Kraft siver ud af. I vore Dage er det heldigvis ret overflødigt at nævne Lærerens ulovlige Forsømmelser; der er ikke længere ret mange Lærere, som tillader sig af og til at sove $\frac{1}{2}$ Time for længe om Morgen eller holde Fri-kvarterer af dobbelt Længde eller hyppigt at stryge sidste halve eller hele Time eller sætte Konen (som jo ikke altid er forhenværende Seminarine) til at undervise. I længst forsvunden Tid, hvor Degnen tillige var Sognets Dyr læge og Kvaksalver, var der jo mange af disse ulovlige Forsømmelser, som gav hans Lærergerning den forbistrede og forsømte Pligts kedelige Præg.

Men Midtsamling kendes ikke alene paa, at Læreren er i Skolestuen i de Timer, det er hans Pligt at være

der. Midtsamlingen beror i høj Grad paa, hvordan han anvender de Timer, hvor han ikke skal være i Skolestuen — om de anvendes til Forberedelse og Hvile, saa de peger hen mod den nærmest kommende Skolegerning, tjener til en Kræfternes Mobilisering — eller de bruges, saa Lærerkraften ødes. Nu er vi altsaa ved det virkelig aktuelle, hvor Talen er om det, som stjæler Kræfter fra en Lærer, saa det ikke er en hel Mand, der møder i Skolestuen. Jeg nævner da nogle i og for sig gode Interesser, som kan sluge for meget af hans Tid og Kraft. Der er nu den politiske Interesse. Det er ingen Steder forbudt en Lærer at interessere sig for Sogne- eller Rigspolitik; men hvis han bliver aktiv Politiker i større Format, f. Eks. Folketingskandidat eller Rigsdagsmand, saa gaar det efter Recepten: en Provst blev født, en Præst døde — eller rettere: værre endnu; thi Provste- og Præstestilling kan lettere forenes paa en smuk Maade end Lærergerning og Rigsdagsarbejde. Nu ved jeg nok, at bliver en Lærer Rigsdagsmand, maa han holde Vikar og glider for kortere eller længere Tid helt eller delvis ud af Skolegerningen. Det er jo muligt, at han tjener Samfundet bedre som Politiker end som Lærer; der er udgaet betydelige Politikere fra Lærernes Kreds; men Læreren med den politiske Interesse bør dog i Tide gøre sig klart, at bliver han aktiv Politiker, saa har Skolen ikke længere saa meget af hans Kraft, som den har Krav paa; og en dygtig Vikar er dog kun Vikar, og der skal gerne tit skiftes Vikar.

Og der er den aandelige Interesse, som kan føre en Lærer ind i en Lægprædikants eller Foredragsholders Gerning. Ogsaa den Interesse kan tage Magten fra en Lærer, saa han stjæler Kraft fra sin Lærergerning til sin Forkyndergerning. Hvor Talen ikke er om Folkeskolen, men om friere Skolegerning som Højskolegerning og privat Seminariearbejde af et bestemt aandeligt Præg, kan det vel nok hævdes, at Lærergerningen og Forkyndergerningen eller Foredragsvirksomhed i de Kredse, der har Tilknytning til Skolen, hører sammen, udfylder hinanden; og dog er det klogt og ret af Læreren aldrig at vove sig tiere ud, end Tid og Kræfter tillader; og Folk ude omkring bør huske, hvor Manden har sin egentlige Gerning.

Saa er der udenomspædagogisk Interesse. Er man saa heldig at have faaet tømret en eller anden vellykket pæ-

dagogisk Kæphest sammen, kan man let blive meget optaget som Skolebogsforfatter eller Instruktør paa Smaakursus. Aftenskolen paa Landet og Byernes mange forskellige Fagskoler for unge bør ligge inden for en Lærers Interessesomraade. De unge trænger til ham i den Skolegerning og han trænger til dem, bør se det som en kær Pligt at følge sine store Dreng og Piger ind i den vanskelige Overgangsalder; men: kun med Maade er dette godt. Faar han først omkring 50 Timer om Ugen, og det kan det blive til om Vinteren, saa er det ikke længere godt, hverken for Gerningen blandt Børnene eller blandt de unge. Arbejde i Spejderbevægelsen, F. D. F. og K. F. U. M. og K. F. U. K. bør ses under samme Synsvinkel.

I Forbifarten nævner jeg saadanne helt eller nærmest erhvervsbestemte Sideinteresser som Frugtavl i større Stil, stort Hønseri og stor Biavl. Den Slags Interesser kan for Resten paa frugtbar Maade drages ind i Skolegerningen og vil ogsaa blive det den Dag, da praktiske Fag og Naturfag lovmæssigt faar den Plads i Landsby-skolen, som de efter deres opdragende Værdi fortjener at have. Men den Slags Interesser kan ogsaa stjæle Kræften fra Lærergerningen.

Endelig skal jeg nævne Selskabeligheden. En Lærer bør jo ikke være en Surmule, der aldrig kommer hos sine Elevers Forældre eller ser dem i sit Hjem; men tom eller overdreven Selskabelighed sluger Kræfter, som Svamp drikker Vand. Den viseste Artikel i »Dæmring« gennem mange Aar var cand. Strøms Artikel om Slippemaden: det er i og for sig ikke Slippemaden, der er af det onde, naar den da ikke er en altfor kraftig Ret; men det er Slippemadens sene Tidspunkt; spildt Nattesøvn fører nu engang til halvgjort Arbejde Dagen efter.

Nu maa man ikke misforstaa mig. Jeg mener ikke, at Læreren bør være en stavnsbunden Indsiddet, der ikke tør røre sig til andet end sit Skolearbejde og den aller-nærmeste Forberedelse dertil. Han maa som andre Mennesker have Ret til et Forfriskelsens Bad i Fritidssysel eller ligefrem Adspredelse; han kan gennem saadan en Dukkert i »noget andet« vende friskere og stærkere tilbage til sin Gerning Dagen efter. Men han faar være paa Vagt overfor Sideinteresserne, saadan at hvis han mærker, det begynder at knibe med Tid og Kræfter til at overkomme alt det, han drages imod, saa maa han

ikke et eneste Øjeblik være i Tvivl om, hvor det egentlige er, og hvor Nedskæringen bør finde Sted.

Den anden Grunddyd, den, som udfylder Midtsamlingens Dyd, er Dyden at følge med, at være bestandig i Vækst, aldrig færdig hverken som Menneske eller som Lærer. Aaben for alle de faglige og menneskelige Dannelsesstrømme, som flyder gennem Tiden, og de er jo mange. En Mand, der gerne rejser; kan der ikke blive Raad til at rejse langt, saa kort — det er her som alle Vegne mere Maaden end Mængden, det kommer an paa; rejse, ikke bare for Fartens Skyld, for at ville af Sted, men rejse for at nyde, for at suge Skønhedsindtryk til sig, rejse for at lære. En Mand, der læser: Aviser, Tidsskrifter, Bøger — baade faglige og skønlitterære. Ogsaa Radioen kommer med sin Dannelsesstrøm. Og paa Kursus kan man da af og til møde levende Ord fra levende Mennesker. Men det gælder om at faa alt det, der fra Dannelsesstrømmene faar Lov at finde Vej til ens Sind, personligt bearbejdet; noget af det gennet ud igen hurtigst muligt; andet virkelig indoptaget, ikke bare paa klistret. Altsaa: at følge med, ikke rives med. Der kan komme den Situation i ens Liv, hvor det er godt at rives med i et Nu; saadan kom nogle til personligt Tros liv. Men som Almenregel tør man nok opstille den Lov: det gælder om at følge med, ikke at rives med — for en Lærers Gerning er det værdifuldt, at Læreren vokser en rolig Vækst og ikke gribes for disse to Maaneder af det sidste ny for saa i de næste to Maaneder at gribes af det næste »sidste ny«. Udvikling er i Almindelighed bedre end Omvæltning, som let bare fører til en hel Kæde af Omvæltninger, altsaa til Splittedhed.

Vi kan kalde de to Dyder, jeg nu har nævnt, for *Livssynsdyder* — saa dybt skal Forstaaelsen af Midtsamling om Kaldet og af Indsamling af ny menneskelig og faglig Næring ligge hos en, at det er en Del af ens Livssyn.

Men i hvor høj Grad de to Dyder er grundfæstede hos en, det skal kendes paa to andre Dyder, som jeg vil kalde *Skolestuedyder*. Den første af disse ytrer sig i, at Læreren giver en fængslende Undervisning; han formaar at holde sine Elever fast, indtil de faar fat paa Sagen. Han behøver ikke at være et ugent Menneske for at kunne give en fængslende Undervisning, ikke at være omtrent fejlfri, ikke at glimre. Hele Hemmeligheden er den, at han har baade Hjerne og Hjerte med i sit Ar-

bejde; der skal være Plan i Arbejdet (selv om der altså nok kan forekomme Fejl i Planlægningen), og det skal kunne mærkes paa hans Iver, at det er ham meget om at gøre at give sine Elever Indsigt i dette Undervisningsstof.

Den anden Skolestuedyd ytrer sig i, at Læreren er en myndig Opdrager. »Myndig«, det er et Ord, der ikke er højt i Kurs i vor Tids Danmark, som endnu plages af en Liberalisme, som er gaaet over Gevind. Vi har i denne Maaned oplevet, at Københavns Socialdemokrat i en Leder tugter en Partifælle, Københavns Skoledirektør, fordi denne tillader sig at ville hævde Skolens Disciplin, bl. a. hævder Lærerens Ret til at give en uvorn Dreng, som plager mindre Kammerater, en Endefuld. Heldigvis forstod Skoledirektøren at bide fra sig. Og vi har i dette Foraar oplevet, at en jysk Overlærer gør sig til Talsmand for den Tanke, at legemlig Straf helt bør afskaffes og erstattes af Børneforsorgsbehandling. Enhver der ved, hvilken udrensende Virkning en Dragt Prygl kan have paa en uvorn, men ikke gennemond Knægt, vil forhaabentlig betakke sig for Børneforsorgsbehandlingen, der i det daglige Skoleliv bliver vanskelig at praktisere, og som, hvis den virkelig bliver gennemført, virker langt haardere og langt mindre opdragende end en Endefuld til rette Tid. Ordet myndig skal nok blive et højagtet Ord igen.

Hvis en Lærer er for pjattet eller for veg til at holde Disciplin, kan han naturligvis ikke blive myndig. Men den brutale Lærer, der griber til haarde Midler som legemlig Revselse og bitre Vredesord lige hvert Øjeblik og som i Kraft deraf har en rystende god Disciplin, er heller ingen myndig Mand. En myndig Opdrager er en, der har Magt, dog ikke Haardhedens Magt; men den psykologiske Forstaaelses og den pædagogiske Kærligheds Magt; den Magt, som er fast og mild paa en Gang; den Magt, som ikke viger tilbage for den gennemalvorlige Revselse i Ord eller Handling, naar det er blevet en Overbevisning, at her maa det til; men hellere appellerer han til Æresfølelsen, hellere driver han bare ved sit milde og muntre Væsen Ulydigheden og Respektløsheden paa Flugt, mens den endnu er i sin Vorden, idet han er lige ængstelig for at komme for tidligt med sin retledende Indgriben og for at komme for sent. Og har den myndige Opdrager begaaet en Fejl enten i sin

Undervisning eller i sin Opdragelse, saa viser hans Myn-
dighed sig i, at han aabent erkender det. Hvor denne
Opdragelsesaand raader, er der gode Betingelser for at
naa det store Opdragelsens Maal: et godt Barn: et Barn,
som er muntert, mildt, taknemmeligt, hensynsfuldt, glad
ved Arbejdet, glad ved Livet.

De to sidste Dyder, jeg vil nævne, er ogsaa Livssyns-
dyder; og de hører ogsaa nøje sammen ligesom de to
første, jeg nævnte. Det er Ydmyghedens og Frimodig-
hedens Dyd, jeg tænker paa. De hører sammen paa den
Maade, at Frimodigheden kommer kun, hvor Ydmyg-
heden først har funden Fodfæste. De tilsvarende Lyder
hedder Opblæsthed og Overmod: Selvtilstrækkelighed.
Ydmyghed og Frimodighed er to kostelige Dyder. Man
kan være beskeden uden et levende Gudsforhold, men
ikke ydmyg. Og man kan være fuld af Lyssyn uden et
levende Gudsforhold, men ikke frimodig. Det er meget
godt med en beskeden Optimist i en Skolestue (altsaa:
ikke beskeden i sin Optimisme – men beskeden og Op-
timist); men det er langt, langt bedre med en ydmyg
og frimodig Lærer. Ydmyg – det er den, der har vejet
Menneskenes Liv og særlig sit eget Liv i Guds Lys, som
det møder os i den hellige Skrift, og i det Lys fundet
alt utilstrækkeligt; og da og kun da er der Vej for Fri-
modigheden. Frimodig – det er et ydmyget Menneske,
som endnu en Gang har vejet Menneskenes Liv og sær-
lig sit eget Liv i Guds Lys og funden Naade.

TI'ERNES 25 AARS JUBILÆUM

24.-26. JULI 1935

Et Jubilæumsstævne vil altid imødeses med blandede Følelser og Forhaabninger. Hvor mange kommer? Hvor dan ser de gamle Kammerater ud? Vil vi kunne forstaa hinanden og blive glade for Samværet, eller vil det hele blive en stor Skuffelse?

Ved Seminariet mødtes Kl. 17 Onsdag d. 24. Juli:

L. E. Christensen, Danielsen, Vestergaard Jacobsen, Karoline Jensen, N. Laier, Arenth Nielsen, Eskild Nielsen, Schødt Nielsen, P. O. Nygaard, Knud Pedersen, Chr. Povlsen, Chr. Vovstrup (døbt Jørgensen) og fem Kammerathustruer.

Vi smilte eller lo højlydt ved Gensynet.

Nogle viste deres Intelligens ved høj Pande og blank Isse, enkelte fandt andre Udtryksformer, og en enkelt viste overhovedet ingen Intelligens, men plaprede som Barnet i »Kejserens ny Klæder«.

Men netop ved en saadan S sammensætning var jo Bestingelserne til Stede for at faa et godt Stævne; og Stævnet blev i alle Henseender fornøjeligt og vellykket, takket være den fortrinlige Tilrettelæggelse (Udvalg: Vestergaard Jacobsen, L. E. Christensen og Arenth Nielsen), Søndergaard Jacobsens utrættelige Bistand, Jubilarernes friske Humør og Kammerathustruernes enestaaende Evne til at gaa ind som Deltagere i Festen.

Bespisningen foregik paa Borgen, hint minderige Sted, hvorfra netop 10'erne løsrev sig ved Revolution. Før vor Tid maatte Forberedelseleverne værsgod spise sammen med Højskoleeleverne, og de havde uden videre Vrøvl akcepteret dette Forhold; men vi fandt dog denne Haan for nedværdigende for Indvaanerne i Seminariets Forgaard. Efter lange og drøje Forhandlinger stillede vi et

kort Ultimatum: Frigørelse for Nedværdigelsen, eller hele Klassen forlod Nr. Nissum! Det hjalp. Siden den Tid har ingen Forberedelseselev været tvunget til at sidde til Bords sammen med Højskoleeleverne!

»Ak, hvor forandret!« Nu straaede Spisesalen af Renhed; fortræffelig Mad blev serveret paa smukt pyntede Borde af smukke, smilende Kvinder som i Muhameds Paradis!

Ved Kaffebordet bød Stævnets Formand, Vestergaard

Jubilarene paa Udflugt til Høgsgaard Strand

Jacobsen, velkommen og udtalte Mindeord om to afdøde Kammerater, Mikael Jensen og Emmy Hess Nielsen.

Efter Aftensmaden gik vi over i Bibliotekssalen. Vi anbragte os omkring det store Bord, og Schødt Nielsen konstituerede sig som Leder. Hans Afgørelser og Tiltræktvisninger faldt med Vægt. Han har i de svundne 25 Aar gennemgaaet en rivende Udvikling. I Rækkefølge fik vi Ordet for at berette om Opholdssteder, Oplevelser og ægteskabelige Forhold (derunder Antal Børn). Det hele var en interessant Forestilling, om end enkelte følte sig lidt brøstholdne. »Der var store Træer i smaa Potter, saa at de stod saa forkuede og var færdige ved at sprænge Potten; der var ogsaa mange Steder en lille kedelig Blomst i fed Jord med Mos rundt om og dægget og plejet.«

Torsdag Formiddag besøgte vi Vestre Skole, hvor Søndergaard Jacobsen og hans Søster viste os deres smukke

og hyggelige Hjem. S. J. viste os Nissum-Serien, som fremkaldte mange Minder og muntre Bemærkninger.

Om Eftermiddagen besøgte vi den gamle, smukke Kirke og den grønne Fjord.

Kl. 6 samlede vi til Festmiddag paa Borgen. Kandidat Strøm, Lærer Kirkegaard og Fru Kirkegaard, Fru Gadegaard, Lærer Søndergaard Jacobsen og Frk. Jensen deltog i Festmiddagen.

Bordet var festligt dækket, Betjeningen fortrinlig, Maden god og Stemningen ovenud. Samtlige Jubilarer holdt Bordtale, et Bevis paa, at de første Talere forstod den Kunst at give de blyssomme Mod.

Den øvrige Tid af Aftenen skulde saa gaa med at Deltagerne fortalte »Minder fra Nissum og Arbejdsmarken«. En mere korrekt Betegnelse vilde være: »Muntre Historier, selvoplevede eller genfortalte«. Men Aftenen gik hurtigt, og Klokkeren var henad Midnat, før vi brød op — for at samles i Grupper paa Værelserne. Langt ud paa Natten saas der Lys i adskillige Værelser. Timerne var for kostbare til Søvn; allerede Dagen efter sluttede Stævnet. Denne sidste Formiddag holdt Arendt Nielsen det andet Sted refererede Foredrag, der var tænkt som Indledning til en Forhandling. Vi enedes dog om ikke at plukke det udmærkede Foredrag i Stykker. Hvem gad føre faglig og saglig Forhandling ved et Jubilæum!

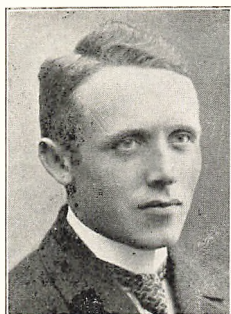
Ved 3-Tiden veksledes de sidste hjertelige Haandtryk, og hver drog til sin lille Verden, taknemmelige over den vellykkede Sammenkomst og for den hjertelige Modtagelse, Seminariet havde givet os.

N. Laier.

DET AABENBARE OG DET SKJULTE I OPDRAGELSEN

FOREDRAG VED TI'ERNES JUBILÆUMSSTÆVNE

AF OVERLÆRER ARENTH NIELSEN

»Der er mere mellem Himmel og Jord, end vore Filosofer aner«. Der er i Livet noget, som Mennesker kan kontrollere; men der er endnu mere, som er unddraget menneskelig Erkendelse, og dette sidste er det vigtigste. En Vismand har sagt: »Det, vi ved, er intet mod det, vi ikke ved«.

Alt har en Yder- og Inderside, og saa Opdragelsen og Undervisningen.

I Opdragelsen kan vi kontrollere, om Eleven kan den lille Tabel, Asiens

Floder, skrive en Diktat fejlfrit osv. Men jo mere Fagene hører til Aandsfagene, jo større er det Omraade, hvor Samvittigheden er det eneste menneskelige Tilsyn. I Opdragelsen kan vi kontrollere, om en Dreng opfører sig høfligt og hilser pænt, og vi kan tvinge ham til at bede om Forladelse; men hvis hans Sind er trodsigt, er Værdien af de ydre Former tvivlsom. Den indre Tilslutning er mere værd end den ydre (Sml. Lignelsen om de to Sønner). De ydre Former har dog deres Betydning. Men vi er saa tilbøjelige til at fæste Blikket paa det udvortes, og denne Tilbøjelighed har afstedkommet mange Fejlgreb. Karl den Store tvang Sakserne til at modtage Kristendommen; men hvor meget klogere er Menneskeslægten nu? Er der noget rigtigt i den ældgamle Tankegang, at Slægten, Stammen, er Enheden? Der er Tegn, der tyder paa, at Individualismens og Taalsomhedens Tidsalder er ved at rinde ud. *Ensretning* er visse Steder Tidens Løsen.

I Opdragelsen og Undervisningen er det klart, at vi maa have Helheden for Øje. Børnene skal gøres skikede til at være Samfundsmennesker. Men her i Norden maa vi samtidig være Vogtere for Personlighedens Frihed. Stærke, selvstændigt-tænkende Personligheder skaber et sundt og stærkt Folkesamfund. Det er ejendommeligt ved den danske Folkeoplysning, at den menige Mand af egen Drift søger Oplysning og Dygtiggørelse. Den danske Folkedannelse er ikke blevet til ved Magtbud fra oven. Vi ønsker ingen Ensretning og Uniformering. Vi tror, at det vigtigste i Opdragelsen sker frivilligt i det indre.

Vi maa være paa Vagt, at vi ikke forveksler boglig Uddannelse med Hjertets og Sindets Dannelse.

Hvad er Dannelse? Det er ikke Dannelse at kunne tale fremmede Sprog eller at kunne tale med om alle Nutidsspørgsmaal. Gullaschbaroner og Dannelse har intet med hinanden at gøre. Dannelse kan kun erhverves ved personlig Indsats. Askepot kan være i Besiddelse af virkelig Kultur og sand Dannelse.

Dannelse er en Hjertets og Sindets Indstilling, der leder Mennesket til at handle ret over for andre. »Dannelse er det, der bliver tilbage, naar alt det tillærte er glemt«. Meget glemmes; men det værdifulde *bliver* og synker til Bunds i Sindet. Forstaaelsen og den Udvikling, som Arbejdet har givet, forsvinder ikke saa let.

Man betragter i vor Tid *Barnets Selvvirksomhed* som Vejen til Opdragelsens Maal. Og naar en Tid eller en Bevægelse understreger et enkelt Ord, er der altid noget berettiget deri. Men vore Fædre havde ogsaa Forstand! Selvvirksomhed er et moderne Slagord, men ikke noget nyt Begreb i Opdragelseslæren. Princippet er rigtigt; men man maa ikke overvurdere Barnets Evne til at arbejde selvstændigt i Skolefagene. Den saglige Anerkendelse af Barnets Ret til Selvvirksomhed har medført, at Forældre og Lærere har maattet give Afkald paa en falsk Autoritet i Forhold til Børnene. Vi stiller os ved Siden af Børnene og de unge; og de ser, at vi ikke er bedre end de, og at vi har samme Vanskeligheder. Denne Redelighed giver Løfte om en personligpræget, aaben og ærlig *Samdeling*, et nyt Slagord, som for Tiden bruges inden for en kirkelig Bevægelse; men det udtrykker altsaa ogsaa noget værdifuldt inden for Opdragelsen. Fællesaadens Velsignelse var de gamle Friskolers Styrke. Det

var Hemmeligheden ved den islandske Kultur og ved Skumringstimernes Trylleri. I saadanne Timer modtog Børnene en Skat af Indtryk og Minder, som de senere levede paa, og som fik Betydning i deres Livs afgørende Øjeblikke. Der blev dannet et *Grundfond* i deres Liv.

Lad det være Samlingspunktet for Hjem og Skole ikke alene at hjælpe Børnene til at blive dygtige i de ydre Ting, men at give dem et Grundfond med ud i Livets Storme. Den, der har et Grundfond af det gode i Hjerte og Sind, er et dannet Menneske. Dette Grundfond kan ikke kontrolleres; og der kan ikke paa Undervisningsplanen optages Fag, som direkte danner et saadant Grundfond. Det dannes i Tide og Utide under Samvær og Samliv, uden at det mærkes. Ubevidst indsuger Børnene den etiske Atmosfære. Børnene har deres lagttagelses-evner i Behold og skelner klart mellem ægte og uægte. »Men intet er skjult, som jo skal aabenbares«. En Dag dukker det frem fra Underbevidstheden; og vi er i vor Tid klar over, at Minder og Indtryk fra Barnets første Leveaar har saa overordentlig stor Betydning med Hensyn til Karakterens Dannelse og Livsretning.

Børnene tilegner sig langt mere ad Oplevelsens end ad Undervisningens Vej. De suger fra Omgivelserne; og Omgivelserne er vi med til at skabe, maaske bevidst og tilsigtet; men endnu mere uden at vi tænker over det, leverer vi Bidrag til Børnenes sjælelige Grundfond. Her ligger de store Muligheder og det store Ansvar. Hvad Barnet skal blive til, afhænger af Arv og Paavirkning. Karakteren bygges op efterhaanden, og i Skæbnetimen vælder saa det frem, godt eller ondt, som laa gemt i Sjælens Dyb. »De vilde Hunde gør i din Kælder«, hedder det i et tysk Digt. Slip dem løs; og de tager Magten.

Vi maa være milde Dommere over for de Mennesker, der som Børn kun har modtaget Indtryk af Smuds og Raaddenskab. Hvordan vilde vi være, hvis vi var vokset op under saadanne Forhold? Ethvert Barn er født med sin Arv; og der er stadig Grund til at spørge som ved Johannes Døbers Fødsel: »Hvad skal der blive af dette Barn?«

Det er godt, at Børnene lærer at læse, regne og skrive. Karakteren styrkes gennem pligttro Arbejde. Lær derfor Børnene at gøre deres Pligt, selv om Ordet Pligt i visse Skoler betragtes som et uartigt Ord. Det skal nok

komme til Ære og Værdighed igen. Gode Arbejdsvarer er værdifulde Bidrag til Sjælens Grundfond. Men aandelig Træning er ikke nok. Vi maa give Børnene aandelig Næring, der kan give deres sædelige Liv Indhold og Kraft: et Fond af gode Barndomsminder. Vi ved af Erfaring, hvad gode Barndomsminder betyder; dem husker man, naar alt andet er glemt.

Det, som er sagt i det foregaaende, kan illustreres med et Par Eksempler fra Litteraturen, der viser, at Barndomsminder, Sindets Grundfond, blev unge Menneskers Redning i deres Skæbnetime.

I Harald Kiddes Roman »Helten« er Hovedpersonen en Skolemester paa Anholt, Clemens Bek. Han har været Lærer i 55 Aar paa samme Ø. Paa Dødslejet fortæller han sin Livshistorie for et ungt Lægepar, og han siger: »Det er kommet over mig saa tungt, at jeg har været et gavnløst Menneske«. Men da gaar Døren op, og en fremmed, en Sømand fra Brasilien, træder ind i Stuen og udbryder: »Saa naaede jeg dog, Skolemester, at komme til Dem, mens De var i Live, Gud være pris set – men det kneb«. Det er en af hans gamle Dreng, der nu er blevet en rig Mand. »Jeg er kommet for at se Dem, inden De dør, Skolemester, og takke Dem og velsigne Dem saa mangfoldige Gange«. Den fremmede fortæller om sit Hjem, der var en Skam for Øen, og hvorledes han selv blev betragtet som et Skumpelskud, som enhver viste Foragt og Haan; kun den gamle Lærer havde vist Drengen Tillid, og denne Tillid blev hans Redning i afgørende Øjeblikke senere i hans Liv, friede ham for at blive Morder og Selvmorder. I det afgørende Øjeblik dukkede den gamle Lærers Billede frem i hans Bevidsthed, og han lod Kniven synke ned i Ærmet. Derfor er han nu kommet for at sige Tak, »fordi saadant et Menneske fandtes«.

Zakarias Nielsen skildrer i sit Digt »Et Møde« en Drengeskæbne. Drengen havde en lykkelig Barndom. Men »Verdens Bitterhed, Storm og Strid«, fik han tidligt lært at kende. Hans Fader faldt i Krigen 1864, og Moderen døde i Fattighuset. »Med hele Verden jeg laa i Krig; jeg gjorde Fortræd, hvor jeg kunde; thi alle var de paa Nakken af mig; mit Navn var i alles Munde«. Han flakker rundt, kommer ind paa et Landsted, hvor der ingen er hjemme; han vil stjæle Mad, men faar Øje paa et Maleri – hans Mor! »O nej, o nej dog, hvad

ser jeg her!« Moders Hytte ved Stranden, og der staar hun selv. »O, bliv ikke ræd, lille Mor, vær blot ikke bange; jeg skal ikke stjæle eller gøre Fortræd, lille Mor, vær blot ikke bange.« Han staar fortabt i Minderne fra Barndomshjemmet og taler højt. Da rører en Haand ved hans Skulder. Ejeren, en Kunstmaler, har hørt det hele, og han tager sig nu af den forladte unge Mand og hjælper ham frem, saa han selv bliver en dygtig Maler.

Hvordan kan vi hjælpe vore Børn til et Grundfond af det gode i Sind og Karakter? Vi maa personlig selv stræbe efter aandelig Rigdom: gode Vaner, Pligtroskab, Flid, Retsind. Personlig Værdi ejes kun og fremmes kun ved personlig Indsats.

Ved N. Laier.

Nye Hus med Gl. Højskole

AARET DER SVANDT

AF FORSTANDER P. C. GJELSTRUP

Lad mig denne Gang begynde Aarsberetningen med Seminariets inderste Kreds og derfra gaa videre til de ydre Kredse, der omslutter denne som en Ring.

Hvem den inderste Kreds bestaar af, kan der ingen Tvivl være om. Det er *Eleverne*; for deres Skyld er Seminariet til; og af deres Søgning afhænger dets Tilværelse.

Efter et Aars Pause blev der igen i 1935 udsendt et Dimittendhold herfra — det første efter den nye, fireaarige Ordning. Det var derfor en bemærkelsesværdig Begivenhed, da vi den 8. Juli samledes til *Dimission* i Festsalen, hvor Eksamensbeviserne blev udleverede, og hvor Skolekonsulent Kaalund Jørgensen og undertegnede ønskede de 23 nybagte Lærere til Lykke. Alene et Blik paa Eksamensbeviserne med deres Sprog og Sløjd karakterer og med Vidnesbyrd om Speciallæsning vilde vise Forskellen fra før.

Udfaldet af Prøven var 1 ug?, 3 mg×, 5 mg, 9 mg?, 3 g×, 2 g. — Det var et tilfredsstillende Resultat, ikke mindst i Betragtning af den sværere Uddannelse med

dens mange Forandringer, der nu for første Gang var prøvet igennem.

I I Klasse optoges det tilladte Maksimum 28. Der havde meldt sig 26 til Prøven samt en Del Præliminærer o. lign. til Optagelse uden Prøve. Af de sidste optoges 10, af de ved Prøven bestaaede 18. Af de optagne var et forholdsvis højt Antal unge Piger: 13 mod 15 mandlige. Herefter blev det samlede Elevtal ved Nytaar 1936 ialt 123 (deraf 29 i Forberedelsesklassen), mens det ved Nytaar 1935 var 118 (deraf 23 i Forberedelsesklassen).

Tilgangen til Seminariet har saaledes været glædelig. Det lader ikke til, at Forlængelsen af Uddannelsen skal virke hemmende, hvad man maaske nok kunde have befrygtet. I den Henseende er det sikkert heller ikke uden Betydning, at Landbrugskrisen har lettet noget, og at Lærerledigheden, bl. a. paa Grund af den manglende Dimission Aaret i Forvejen, er stærkt formindsket. At dette er Tilfældet, bekræftes ogsaa af den Ledighedsstatistik, som i Efteraaret optoges af Danmarks Lærereforening og Dansk Seminarieforening; og hermed stemmer, at vort Dimittendhold fra sidste Sommer straks kom godt i Arbejde, saa der ved Aarets Slutning højst var en enkelt ledig.

Af stor Betydning for den økonomiske Side af Uddannelsen er den Statsunderstøttelse, der ved Bevilling paa Finansloven hvert Aar ydes Seminariernes Elever. Beløbet, der efter Uddannelsens Forlængelse er forhøjet noget, fordeles til de forskellige Seminarier i Forhold til Elevtallet og kan søges af Eleverne i de tre øverste Klasser. I indeværende Skoleaar er her ved Seminariet uddelt 11,500 Kr. i tilsammen 49 Portioner. Fordelingen var: 13 Portioner à 300 Kr., 16 à 250 Kr., 20 à 200 Kr. Til IV Klasse gik 21 Portioner, til III Kl. 15, til II Kl. 13.

Dernæst lidt om den Kreds, jeg vil kalde den næstinderste: *Seminariets Lærere*. Her kan det meldes, at Aaret for flere har været et Flytteaar, dog heldigvis ikke bort fra Seminariet. Lærer Christensen lagde for i Slutningen af 1934; da rykkede han ind i det tidligere Musiklærerhus, som han havde købt af Bestyrelsen og udsvidet betydeligt. Hen paa Vinteren fulgte Lærer Hejlsbøl efter; han købte, efter mange og lange Forhandlinger, Grund af Præstegaarden; og her rejste sig i Sommerens Løb et dejligt, nyt Hus, som Familien hen paa

Efteraaret tog i Besiddelse. Imidlertid var »Solhjem«, Lærer Hejbøls hidtidige Bopæl, af Bestyrelsen blevet solgt til Frk. Nielsen, som har skabt sig et hyggeligt Hjem i sin gamle Veninde Fru Bjarnesens tidligere Bolig.

Disse forskellige Flytninger bør afgjort nævnes i Aarsberetningen. De viser, at de nævnte tre Lærerkæfter i Praksis, omend vel ikke i Teorien, har indrettet sig efter det kendte Munkeløfte om *stabilitas loci*, dvs. Forbliven paa Stedet. Og det er en Ting, der maa hilses med Glæde, dels fordi det her drejer sig om tre skattede Medarbejdere, som vi nødtigt vilde miste, dels fordi det i sig selv er af stor Betydning, at den samme Kreds gennem en lang Aarrække trofast bliver staaende i Seminariets Tjeneste; det knytter Fortid og Nutid — gamle og nye Elever — sammen og bidrager derved i høj Grad til at konsolidere hele Gerningen, der øves her.

Løvrigt er Aaret gaet uden store Begivenheder indenfor Lærerstaben. Nævnes bør det dog maaske, at det daglige Arbejde en Tid var ude for en Uregelmæssighed, idet jeg i Marts ved et Ulykkestilfælde blev helt eller delvis uarbejdsdygtig i et Par Maaneder. Jeg tror dog ikke, Skolen led derunder, takket være dels Elevernes Modenhed og Forstaaelse, dels den gode Maade, hvorpaa mine Medarbejdere samt Pastor Nielsen fik delt og udført mit Arbejde. Lykkeligvis blev jeg tidsnok rask til at føre op til Eksamen og varetage de sædvanlige Værtspligter i Censortiden.

I Forbindelse med Begivenhederne i Lærerkredsen bør ogsaa nævnes to Mennesker, der uden at høre til denne dog maa regnes blandt Seminariets Medarbejdere, og som i Aarets Løb er blevet kaldt bort: *Kathrine Sørensen* og *Else Nielsen*. De er begge velkendte blandt Nissumitter af mange Aargange: Kathrine Sørensen kom til Korinth i Halvfemserne og drev i mange Aar Pensionat for Seminarieelever; og Else Nielsen blev i 1902 Postbestyrer og Boghandler ved Seminariet. De var meget forskellige, men hver for sig retlinede Mennesker, der var i Overensstemmelse med Stedets Aand, og som man altid vidste, hvor man havde.

Efter Omtalen af Elever og Lærere gaar jeg videre og fortæller lidt om disse to Parters Fællesliv.

Der er først *det fælles Arbejde*. Om dette er der, hvad det daglige angaar, intet særligt at sige ud over, at det har formet sig støt og roligt. Det er som med et

lykkeligt Ægteskab: der kan ikke skrives en Roman derom. Lettere er det at fortælle om de særlige Begivenheder i Arbejdet, som Aaret ogsaa har bragt nogle af. III Kl. har atter haft et paaskønnet *Kursus i Bibliotekskundskab*; det lededes som sædvanlig af Bibliotekar Frimodt-Møller, Lemvig, og foregik fire Eftermiddage i August. Endvidere afholdtes 7. November et *Instruktionkursus* paa Seminariet, til hvilket den nye Amtsskolekonsulent, Førstelærer Leander Jakobsen, Snebjerg, havde indbudt. Ved Kursus'et, som en betydelig Del af Egnens Lærere, saavel fra By som Land, deltog i, holdt Skolekonsulent Kaalund-Jørgensen, der samme Foredrag havde inspiceret Seminariet, Foredrag om den praktiske Mellemskole og gav bagefter en Demonstrationstime (»Det danske Smør«), hvor Seminariets IV Kl. fungerede som Børneklasse. Der var en egen hyggelig Stemning over Festsalen som Skolestue: foroven Skolekonsulenten ved Katederet, i Salens Midte IV Klasse ved de sædvanlige Skoleborde, og udenom Klassen de fremmede Deltagere og Seminariets øvrige Elever, siddende eller staaende. Efter Demonstrationen samlede de tilreisende og Seminariets Lærere samt IV Kl. med de to Konsulenter til en Kop Kaffe i Tegnesalen; her blev der udtalt gode Ønsker for den nye Amtsskolekonsulent, der er en af vore gamle Elever, og der førtes en interessant Forhandling om de i Foredraget fremsatte Tanker. Fra først til sidst var det en vellykket Eftermiddag; og det var en Glæde for Seminariet at medvirke og laane Hus til et saadant Samvær med Egnens Lærere.

Til de særlige Dage i Arbejdet hører ogsaa Ekskursionerne. Her maa først nævnes *II Klases Lejrskole* 24.—29. August paa Velling Østergaard, Bryrup, under Ledelse af Lærer Hansen og Lærer Christensen, mens Familien Porup med vanlig Elskværdighed var Værter. Endvidere har *forskellige Specialehold* været paa Farten. Det geologiske Hold har haft en 2 Dages Ekskursion til Vejle—Herning Egnen og en lignende til Thy—Hansherrederne, den første ledet af Statsgeolog Dr. Nordmann og derfor ganske særlig betydningsfuld. Ogsaa det kirkehistoriske Specialehold, der i Aar arbejder med middelalderlig dansk Kirkearkitektur, har været ude, dels paa en kortere Ekskursion til de vigtigste af Egnens Landsbykirker, dels paa en længere Rejse (tre Dage) til

Skriftlig Udflugt

Ribe og Løgumkloster med et Ophold i Christiansfeld som Afslutning. En særlig Charme faar disse Rejser derved, at man som Regel møder gamle Nissumitter og nu og da faar arrangeret et Samvær med dem.

Til Ekskursionerne slutter sig *III* Klasses Skolebesøg, der efter den vellykkede Begyndelse Aaret forud nu blev gentaget under lignende Former: først en Uges Landsbyskolebesøg (16.—23. Juni), hvor Eleverne to og to var fordelt i overvejende de samme Skoler som første Gang, dernæst i August et 2 Dages Besøg paa Lemvig Kommuneskole. Ved en lille Festlighed i September, hvor Bestyrelsen samlede med Seminariets Elever og Lærere, og hvor dens Formand, Provst Møller, talte, var alle de paagældende Lærere med Damer indbudt, og paa de Ord, der faldt, forstod man, at Skolebesøgene havde været til gensidig Glæde, og at vi gerne maatte komme igen næste Aar.

Hvad jeg ovenfor har fortalt, skulde give et lille Indtryk af det gode Arbejdsfællesskab, som Seminariets Elever og Lærere har staaet i gennem det svundne Aar. Men hertil maa føjes det friere Fællesskab om Udflugter, Fester, Foredrag o. lign. — altsammen Ting, der ogsaa har deres store Betydning i Helheden.

I Begyndelsen af Maj afholdtes *Foraarskoncerten*, for første Gang under Ledelse af Musicklærer Nissen, der saaledes optog den gode Tradition fra Hr. Rønning-

Møllers Tid og skabte en værdig Fortsættelse af denne. Senere i samme Maaned drog en stor Flok fra alle Klasser paa *Skoleudflugt* til Aarhus; naar denne Tur blev saa vellykket, skyldtes det ikke mindst Statsbanernes udmærkede Arrangement af det hele og billige Pris paa Billetten; ved andre Lejligheder, hvor det gjaldt Studieøjemed, har Statsbanerne endog givet Fribefordring. — I Juni foregik Eksamensklassernes »*skriftlige Udflugt*« til Resenborg med 13–14 Hestekøretøjer. Denne Tur bliver, efterhaanden som Bilerne vinder frem, mere og mere klassisk; jeg tror ogsaa, det fornøjer Sognets Mænd at give os den; men for første Gang stødte vi paa den Vanskelighed, at de gammeldags Vogne er saa meget ude af Kurs, at de ikke altid bliver holdt vedlige. Det lykkedes dog, bl. a. ved Hjælp af en Mækevogn til Musikken, at skaffe Køretøjer nok; og jeg haaber meget, at den rigtige Tradition ogsaa i kommende Aar maa kunne holdes oppe, saa vi den Dag kan undgaa Bilerne.

Ogsaa Efteraarshalvaaret bragte sine fornøjelige Oplevelser. De aarlige *Sportskampe* Ranum—Nr. Nissum foregik denne Gang her; Hovedinteressen samlede sig om Fodboldkampen, der endte uafgjort (5–5). — Kongens Fødselsdag fejredes efter de senere Aars Skik som en stor, hjemlig Sportsdag. Sit særlige Præg fik den sidste Aar ved den *Alarmeringsøvelse*, som Lemvig Brandvæsen i Forbindelse med Zone Redningskorpset lod afholde paa Seminariet. Øvelsen, der lededes af Brandinspektør Madsen, omfattede bl. a. Sprøjteprøve og en meget betydningsfuld Instruktion i Livredning ved kunstigt Aandedræt. Ikke mindst dette sidste fulgtes med spændt Interesse. Et Glansnummer var det, da P. Johansen udbad sig Slangen og kravlede op ad Brandstigen til den nye Bygnings Tag, hvorfra han spulede Tegnesalens Vinduer rene for flere Aars Støv og Snavs. — Heller ikke den traditionelle *Elevfest* sidst i November maa glemmes; et Hovedpunkt var denne Gang Udførelsen af Hostrups »Genboerne«, der som hele Festen gik med Flugt og Humør.

Til sidst skal jeg, inden jeg forlader Seminariets hjemlige Liv, nævne nogle af de *Foredrag* og *Møder*, der har samlet os. — Der har bl. a. været afholdt følgende Foredrag etc.:

- ⁸/₁: Lektor Dr. C. D. Marcus, Gøteborg: Verner v. Heidenstamm.
- ⁹/₃: Kommunal. S. Jensen, Esbjerg: Det 8. Skoleaar.
- ²³/₃: Professor Ejnar Thomsen, København: Jacob Knudsen.
- ⁹/₄: Forstander, Dr. theol. Koch, Diakonissestiftelsen: H. A. Brorson.
- ²¹/₉: Direktør Adam Poulsen: Oplæsning af Shakespeares Købmanden i Venedig.
- ⁵/₁₀: Seminarieforstander E. Albeck, Tønder: Tro og Dogme.
- ⁴/₁₁: Forfatteren Holger Rosenberg: Foredrag m. Lysbilleder om Sydhavsøerne.
- ²¹/₁₁: Forfatteren Rich. Gandrup, Aarhus: Vor Tids Problemer.
- ²/₁₂: Forstander Hansen, Døvstummeskolen, Nyborg.

Ved Møder paa Seminariet har der bl. a. været talt af Pastor Madsen, Vejrum, Sekretær for KFUK, London, Frk. Else Brostrøm, Sognepræst Ove Nielsen, Nr. Nissum, Frk. Minna Frantzen, København, denne sidste ved Julefesten 20. December. Endelig har den 7. November et Oxfordhold fra Holstebro under Ledelse af Sognepræst Sørensen besøgt Seminariet.

Ved Siden af Elever og Lærere maa som den tredje Kreds, der hører til Seminariet, nævnes dets *Bestyrelse*.

I dennes Sammensætning er siden sidst sket enkelte Forandringer. Ved Aarets Begyndelse stod der en Plads tom efter Førstelærer Jørgensen, Lyngs, hvis Bortgang jeg omtalte i forrige Aarsberetning; en anden Plads blev ledig ved Lærer *Thomasens* Død sidste Foraar. Lærer Thomasen, der er en af Seminariets ældste Dimittender (96), og som i næsten 30 Aar har siddet i dets Bestyrelse, var en trofast Ven af vor Skole, hvis friske og varmhjertede Personlighed vil huskes ogsaa af mange yngre Nissumitter, bl. a. fra de hyggelige Sammenkomster, der oftere har været afholdt paa Seminariet i Forbindelse med Efteraarsbestyrelsesmødet. I de ledige Pladser er indtraadt Lærerinde Fru *Langmack*, Holstebro, og Førstelærer *Thorv. Madsen*, Gjelballe, begge Seminariets gamle Elever og mangeaarige Venner af Gerningen her. Deres Indvalg vil glæde mange. M. H. t. Valget af Fru Langmack har det naturlige Ønske om at faa en Kvinde ind i Bestyrelsen gjort sig gældende; kun

mærkeligt, at det ikke er sket før, da Seminariet dog i en lang Aarrække har haft kvindelige Elever.

Som jeg begyndte med de nuværende, vil jeg slutte med *de gamle Elever*. De er den fjerde Kreds, der hører til Seminariet; og det er meget vigtigt, at Samhøriigheden ogsaa med denne Kreds styrkes af al Magt. Det sker ogsaa paa forskellig Maade. Dertil tjener f. Eks. de *Nissumitstævner*, der stadig afholdes i Landets forskellige Egne. Saaledes Lemvigegnens Stævne, der sidste Aar fandt Sted Valdemarsdagen paa Seminariet under stor Tilslutning (ca. 90 Deltagere). En anden glædelig Ting er den Tillid, de gamle Elever viser os ved at sende os deres unge, ikke mindst deres egne Børn. Der er for Tiden *14 Børn af gamle Nissumitter paa Seminariet* (dvs. hver niende Elev); de findes i alle Klasser, i en enkelt endog fire. Endelig maa som et Bindeled af største Betydning nævnes *Elevforeningen*. Det er glædeligt, at dens sidste Medlemsliste viser en reel Fremgang, nemlig en Tilgang paa 36 mod en Afgang paa 23. I Foreningens Arbejde er sket den Forandring, at Lærer Sørensen, Ø. Skole, her har afløst Lærer Søndergaard Jakobsen, V. Skole som Formand, og at Lærer Chr. Winther, Rødding er blevet Redaktør af »Dæmring« i Stedet for Lærer I. P. Jensen. Der er stor Grund til at bringe de afgaaede en varm Tak for deres betydningsfulde Tjeneste for deres gamle Skole — den bliver forhaabentlig fortsat paa forskellig Maade i Fremtiden —, og at sige de to nye, dog velkendte Mænd Tak, fordi de har villet træde til; de mødes begge med megen Tillid af alle Seminariets Venner; og vi ønsker dem Lykke til et langvarigt og frugtbringende Arbejde for det Nissumske Fællesskab.

Jeg staar nu ved Slutningen. En Række synlige Ting har jeg kunnet faa med, men det vigtigste ikke, hvor meget det end hører med til Aarets Historie. Det er alle de mange Begyndelser, som sker i det stille, alt det, der staar i Grøde, og som først senere vil træde klart frem og danne den enkeltes og Skolens Fremtid. Jeg har den Tro, at der ogsaa i det svundne Aar har været Grøde, og at vi derfor kan se tilbage med Tak og fremad med Tillid og Forventning.

P. C. Gjelstrup.

DIMITTENDERNE 1935

Arne Aabenhus, født 18. Oktober 1913 i Fjellerup. Søn af Fisker Jensenius Aabenhus, Fjellerup pr. Tranehuse. Hovedkarakter: mg (6,67). Lærer v. Holsted Fri- og Efterskole, Holsted.

Johannes Grummesgaard Bendtsen, f. 25. April 1913 i Tulstrup. Søn af Lærer Anders G. Bendtsen (04), Agri pr. Vrinner. Hovedkarakter: mg? (6,62). Vinterlærer v. Sdr. Bork Skole.

Frimodt Bertelsen, f. 21. Jan. 1913 i Bindslev. Søn af Husmand Fr. Bertelsen, Aagaard pr. Bindslev. Hovedkarakter: mg? (6,24). Vikar v. Lodskovad Skole, Aalbæk.

Herman Møller Boye, f. 5. Juli 1913 i Marstal Landsogn. Søn af Skibsfører Herman Møller Boye, Rolpested pr. Marstal. Mellemskoleeksamen. Hovedkarakter: mg× (7,17). Vikar i Marstal og i Sønderborg.

Hartvig Christensen, f. 25. Sept. 1913 i Bøvling. Søn af afd. Grd. Søren Christensen, Vellersgaard pr. Bøvlingbjerg. Broder til Lærer J. P. C. Osvang (11) og til Søren Christensen (25). Hovedkarakter: mg (6,81). Aarsvikar i Tjørring pr. Herning.

Hilda Henriksen, f. 26. Dec. 1911 i Hvidbjerg v. Aa. Datter af Husmand Chr. Henriksen, Hvidbjerg v. Aa pr. Bedsted. Hovedkarakter: mg (6,74). Lærerinde ved Søndbjerg Børnehjem pr. Uglev.

Harald Vestergaard Jensen, f. 8. Juli 1910 i Sennels. Søn af Grd. Otto Jensen, Sennels pr. Thisted. Hovedkarakter: mg (7,05).

Kristen Lebech, f. 26. Febr. 1912 i Borbjerg. Søn af Grd. N. J. Lebech, Hvamgaard, Borbjerg pr. Holstebro. Hovedkarakter: g (5,29). Aarsvikar i Borbjerg.

Kristen Lorentzen, f. 4. Okt. 1911 i Enslev, Randers Amt. Søn af Grd. Anton Lorentzen, Blenstrup pr. Gjerlev. Hovedkarakter: g× (5,37).

Elith Madsen, f. 5. Aug. 1913 i Torslev, Hjørring Amt. Søn af Købmand Otto Chr. Madsen, Try pr. Torshøj. Præl.eks. 1929. Hovedkarakter mg? (6,44). 3. Lærer i et midlertidigt Embede ved Sindal Stationsskole.

Anton Jensenius Mikkelsen, f. 5. Nov. 1912 i Ejsing, Ringk. Amt. Søn af Boelsmand M. Kr. Mikkelsen, Nr. Nissum pr. Lemvig. Hovedkarakter: ug? (7,75). Aarsvikar i Nykøbing, Falster. Fra $\frac{1}{2}$ 1936 fast Vikar i Aarhus. Viedes $\frac{13}{10}$ 1935 til Frk. Katrine Carstensen, Aabenraa.

Valborg Dagny Elisabeth Mortensen, f. 11. Nov. 1906 i Skjern. Datter af Overinspektør N. I. Mortensen, Vestergade 35, Skjern. Hovedkarakter: g (5,06). Lærerinde ved Rethasminde Børnehjem, Asserballe, Als, og ved Bonnet Privatskole.

Kristian Husted Munksgaard, f. 24. Juli 1910 i Gjellerup, Ringkøbing Amt. Søn af Landpost Johs. Munksgaard, Hammerum. Hovedkarakter: mg? (6,38). Vinterlærer i Forsomho pr. Ølgod.

Carl Overgaard Nielsen, f. 14. Febr. 1913 i Ydby, Thisted Amt. Søn af Murer Chr. Overgaard Nielsen, Hørdum. Hovedkarakter: mg? (6,21). Vikar i Stenbjerg pr. Snedsted.

Mads Christian Nielsen, f. 17. Okt. 1907 i Brovst, Hjørring Amt. Søn af Husmand Chr. Andersen Nielsen, Vilsbæksminde pr. Brovst. Hovedkarakter: g× (5,60). Lærer ved Privatskolen i Bølling.

Niels Lykke Nielsen, f. 26. Okt. 1906 i Ansager, Ribe Amt. Søn af fhv. Grd. Carl Nielsen, Ansager St. Hovedkarakter: mg× (7,24). Lærer v. Glumsø Realskole, Sjælland.

Peter Johannes Nielsen, f. 19. Marts 1912 i Rødning, Viborg Amt. Søn af Grd. N. Kr. A. Nielsen, Sevelskov pr. Vinderup. Hovedkarakter: mg (6,78). Vikar paa Børnehjemmet v. Vejle Fjord og fra $\frac{1}{11}$ Vinterlærer v. Askov Skole, Nr. Omme.

Axel Nyholm, f. 27. Febr. 1914 i Hammel, Aarhus Amt. Søn af Indremissionær N. N. Nyholm, Sdr. Kongerslev pr. Kongerslev. Realeks. 1927. Hovedkarakter: mg× (7,48). Lærer v. Vebbestrup Realskole pr. Doense.

Henry Pedersen, f. 2. Juni 1913 i Tommerup, Søn af Højskolelærer P. Pedersen, Tommerup pr. Knarreborg. Hovedkarakter: mg? (6,11). Lærer v. Høptrup Højskole.

Else Poulsen, f. 8. Marts 1913 i Enslev, Randers Amt. Datter af Grd. Henrik Poulsen, Enslev pr. Gjerlev. Hovedkarakter: mg? (6,21). Vinterlærerinde i Hanning v. Skjern.

Karen Krista Poulsen, f. 5. Sept. 1913 i Hvidbjerg. Datter af Grd. Poul Poulsen, »Nørgaard«, Styvel pr. Hvidbjerg. Hovedkarakter: g× (5,55). Vinterlærerinde i Opsund pr. Videbæk.

Ejnar Toftemark, f. 1. Okt. 1911 i Tommerup. Søn af Landbrugslærer Evald Toftemark, Tommerup Højskole pr. Knarreborg. Hovedkarakter: mg? (6,06). Aarsvikar i Tommerup. Har haft Herman Larsens Skrivekursus.

Jens Oluf Bay Østergaard, f. 31. Marts 1911 i Blenstrup. Søn af Grd. N. Kr. Østergaard Blenstrup pr. Gjerlev. Hovedkarakter: mg? (6,46). Vikariater i Raaby og i Blenstrup.

1. Række (fra venstre): P. J. Nielsen, Elisabeth Mortensen, Overgaard Nielsen, Elith Madsen, Lærer Hejbøl, Hilda Henriksen, Johs. Bendtsen, Harlvig Christensen.
2. Række: Boye, Bertelsen, Nyholm, Vestergaard Jensen, Lebech, Mikkelsen, Mads Nielsen, Bay Østergaard.
3. Række: Henry Pedersen, Tøftemark, Munksgaard, Viggo Christensen, Karen Poulsen, Lykke Nielsen, Kr. Hansen, Else Poulsen, Lorentzen.

AF AARETS DAGBOG

(EFTER »DÆMRING« 1935)

Ansættelser og Udnævnelser.

- 07) *J. Leander Jacobsen*, Snejbjerg, udn. t. Skolekonsulent for Ringkøbing Amt.
- 11) *J. Bitsch* k. t. Sognepræst i Hygum—Houe.
- 14) *Høegh*, Thisted, Assistent for Gymnastikinspektøren i Thisted Amt.
- 17) *Chr. M. Christensen*, Nr. Nissum, do. i Ringkøbing Amt.
-) *K. P. Samuelsen* udn. t. Overlærer v. østre Kommuneskole, Odense.
- 18) *H. Krejlggaard*, Aalborg, udn. t. § 35-Lærer.
- 20) *Frede Hansen* Assistent for Gymnastikinspektøren i Ribe Amt.
-) *Klemen Holdgaard* k. t. F.ºL. i Hundborg.
- 21) *J. P. Pedersen* k. t. 2.ºL. i Bangsbostrand.
- 24) *J. J. Hansen* k. t. F.ºL. i Astrup.
-) *K. Kjeldgaard* k. t. F.ºL. i Broby v. Haslev.
- 25) *A. C. Lundg.-Christensen* k. t. F.ºL. i Klovby.
-) *A. Bonde Nielsen* k. t. F.ºL. i Nr. Omme.
- 26) *P. V. Kristensen* k. t. E.ºL. i Sdr. Lyngvig.
-) *Kr. Madsen* k. t. E.ºL. i Søndbjerg.
-) *Johs. Rasmussen* k. t. F.ºL. i Holm, Als.
-) *Esther Nielsen* k. t. Li. i Grindsted.
- 27) *Poul Nielsen* k. t. F.ºL. i Gærum, Frederikshavn.
-) *S. K. Sørensen* k. t. E.ºL. i Tarp, Sdr. Felding.
-) *C. J. Vaarning* k. t. L. i Odense.
- 28) *S. Amnitzbøll* k. t. E.ºL. i Varhede.
-) *N. Bach* k. t. F.ºL. i Studsgaard.
-) *M. J. Bjørn* k. t. F.ºL. i Assentoft.
-) *Malta Fischer* k. t. F.ºL. i Kastager.
-) *H. C. Haubo* k. t. E.ºL. i Rimmerhus.
-) *A. W. Olesen* k. t. E.ºL. i Nors.
-) *S. Kr. Skov* fast ansat ved Idomlund Forskole.
-) *N. C. Sørensen* k. t. E.ºL. i Hvedde.
- 29) *E. P. Jensen* k. t. F.ºL. i Biersted n. Skole.
-) *Mary Jensen* Asp. s. Li. i Hvilsom.
-) *Kirsten Kattenhøj* k. t. Li. i Skjern (nyt Emb.).
-) *Aage Larsen* k. t. E.ºL. i Aakjær.
-) *E. Kr. Pedersen* k. t. E.ºL. i Flynder.
-) *A. M. Søndberg* k. t. Ti.ºL. i Ribe.
-) *Aage Therkildsen* k. t. Ti.ºL. i Usserød.
- 30) *Johs. Andersen* k. t. F.ºL. i Ørum.
-) *J. Horslund-Olsen* k. t. E.ºL. i Kærby, Kolund.
-) *Vad Jensen* k. t. 2.ºL. i Ansager.

- 30) *M. G. Rasmussen* k. t. L. i Aabenraa.
 31) *H. K. M. Bakbo* k. t. F. L. i Dejbjerglund.
 → *C. Brix* k. t. 2. L. i Tømmerby.
 → *P. Christiansen* k. t. 2. L. i Tyrstrup.
 → *J. P. Danielsen* k. t. 2. L. i Vindblæs.
 → *Axel Jacobsen* k. t. E. L. i Ørndrup, Mors.
 → *J. A. Søndergaard Jensen* k. t. L. i Skjern.
 → *O. Josefsen Asp.* s. 2. L. i Handbjerg.
 → *M. Larsen Asp.* s. E. L. i Astrup.
 → *Chr Møller* k. t. Ti. L. i Randers.
 → *Olga Pedersen Asp.* s. Lærerinde i Tømmerby.
 → *Tage Vesterager Asp.* i Raast.
 32) *H. V. Bundgaard* L. v. Dybvad Realskole.
 → *P. Daugaard* L. v. Holt Bjerg Drengeshjem v. Sæby.
 → *P. M. Øvist Frandsen* L. v. Rønde Højskole.
 → *S. A. Juul* k. t. 2. L. i Skjoldborg.
 → *P. Roed Petersen* k. t. Ti. L. i Randers.
 33) *Viggo Christensen* L. v. Saustrup Drengeshjem.
 → *Valborg Eriksen* k. t. Ti. Li. i Lemvig.
 → *Ehlin Fløe* Li. v. Christiansfeld Realskole.
 → *Rytter Hansen* k. t. L. i Assens.
 → *N. E. V. Hansen Asp.* s. 2. L. i Hvidbjerg.
 → *Mortensen* L. v. Fastrup Drengeshjem v. Viborg.
 → *Søren Kr. Munk Asp.* i Hundested.
 → *Johs Nielsen Asp.* s. 2. L. i Harboøre.
 → *Haugaard Olesen* k. t. L. v. Statsungdomshjemmet
 »Prøven«, Rødovre.
 → *Holger Vestergaard Asp.* s. 2. L. i Nr. Vorupør.
 35) *Hilda Henriksen*, Li. v. Søndbjerg Børnehjem,
 Uglev.
 → *Elisabeth Mortensen* Li. v. Bonnet Privatskole.
 → *Lykke Nielsen* L. v. Glumsø Realskole.
 → *Nyholm* L. v. Vebbestrup Realskole, Doense.
 → *Henry Pedersen* L. v. Hoptrup Højskole.

Afsked.

- 95) *Herman Jensen*, Thorning Vestermark (³⁰/₉).
 98) *J. J. C. Sulkjær*, Studsgaard (³¹/₁₂—1934).
 00) *Carl Jensen*, Bangsbostrand (³¹/₇).
 01) *M. Andersen*, Bindeballe (³¹/₈).
 03) *N. Kristensen*, Vandborg (³⁰/₉).
 11) *R. P. Ravnsbæk*, Lomborg (³⁰/₉).
 20) *Signe Bjerre Kristensen*, Nørresundby (³¹/₇). (Se
 u. »Bryllupper«).
 22) *N. L. Klitgaard*, Gudum, Vaarst (³⁰/₁₁).
 33) *Frk. J. Lausten*, Røde Kro (¹/₁—36). (Se u. »Bryll.«)

Døde.

- 96) *J. C. Jensen*, Grove (⁷/₈).
 → *Th. K. Thomassen*, Vildbjerg (⁶/₅).
 98) *H. P. Becker*, Aalborg.
 04) *Herman Hansen*, Frederiksberg.
 05) *A. A. Rønne*, Herning (²⁰/₆).
 11) *M. P. Støttrup*, Hvidbjerg.

- 14) *C. C. Thøgersen*, Marslev, Fyn.
 25) *Bertel M. Christensen*, Bredmose, Sindal.
 27) *Raahede Christensen*, Haasum.
 Frk. *Else Nielsen*, Seminariet.
 Frk. *Kathrine Sørensen*, Korinth ($\frac{5}{5}$).

Sølvbryllupper og Jubilæer.

- 04) *A. Th. Ahm*, 25 Aar i Handbjerg.
 —) *S. M. Sørensen* og Hustru. Sølvbryllup ($\frac{13}{5}$).
 06) *C. E. Rauff* og Hustru. Sølvbryllup ($\frac{15}{9}$).
 07) *Chr. P. Kjærsgaard* 25 Aar i Sæby ($\frac{1}{5}$).
 09) *P. Fløe Jensen* og Hustru. Sølvbryllup ($\frac{13}{5}$).

Bryllupper.

- 20) *Signe Bjerre Kristensen* og Mr. *Cormac Lloyd*,
 M. A. (5: cand. mag.), Dublin.
 23) *Poul Bredtoft*.
 25) *Th. Sølbech* og Frk. *Wismar*, Højer.
 27) *Raahede Christensen*. (Se ogsaa under »Døde«).
 30) *Henry J. Christensen* og Frk. *Anne Christensen*,
 Velling ($\frac{16}{4}$).
 —) *J. Greve*.
 —) *M. G. Rasmussen* og Frk. *K. Jacobsen*, Sædding.
 ($\frac{12}{7}$).
 31) *N. C. Hansen* og Frk. *Helga Nissen*, Aabenraa.
 —) *Martin Larsen* og Frk. *J. Lausten* (33). ($\frac{16}{12}$).
 —) *J. A. Søndergaard-Jensen* og Frk. *Marie Nordborg*
 (33), D. a. afd. Lærer N. (09) ($\frac{12}{10}$).
 32) *I. P. Jensen* og Frk. *Ida Poulsen*, Hørdum ($\frac{17}{5}$).
 33) *S. Munch Kristensen* og Frk. *Karen Bendtsen*,
 Agri (D. a. Lærer B. (04)) ($\frac{29}{12}$).
 —) *Johs. Nielsen* og Frk. *Julie Andersen*, Nysogn ($\frac{18}{10}$)
 —) *Gert Poulsen* og Frk. *Signe Jensen*, Nødager ($\frac{17}{5}$)
 —) *Vill. Sinkbæk* og Frk. *Ingrid Møller*, Aalborg.
 —) *H. Vestergaard*.
 35) *A Mikkelsen* og Frk. *Kathrine Carstensen*, Aabenraa
 ($\frac{13}{10}$).

Eksaminer.

- 26) *Johs. Rasmussen* Sløjdlærereksamen.
 28) *Ejnar Pedersen* do.
 —) *Frode Pedersen* do.
 —) *M. G. Rasmussen* do.
 29) *E. P. Jensen* do.

Aarskursus.

- 17) *Holger Christensen*, Terkelsbøl.
 21) *Johs. Pedersen*, Bangsbostrand.
 25) *Laurids Nielsen*, Tjørring.
 27) *H. Dyrholm*, Tvilum.
 —) *Axel Nielsen*, Hedehusene.

Stævner.

- $\frac{24}{7}$ — $\frac{26}{7}$. 10'ernes 25 Aars Jubilæum i Nr. Nissum.
 $\frac{10}{3}$ Stævne i København.

^{15/6} Stævne paa Nr. Nissum Seminarium.
^{14/9} do. i Kolding.

Bøger etc.

- Chr. Rønning-Møller: Nissumske Sange.
02) A. C. Hoppe og S. M. Sørensen: »Mod Jul« og »Julelys«.
07) J. Abildtrup: Jeppe Johansen (Lohse).
12) Holger Buchhave: »Trods alt —« (Hasselb.).
—) Chr Winther (Oversætter):
Ivar A. Røed: Andreas rejser ud.
Kr. Elster: Vi vil frem.
15) C. Gahrn m. fl.: Ud i Naturen (Gyldendal).
16) Dahlgaard Poulsen: Skema over Skoleforsøms-
melser.
18) N. B. Engsnap m. fl.: Salme og Sang.
20) Frede Hansen: Drengegygnastik.
23) Harald Berg: Engelsk Litteratur i Udvalg.
I. Oscar Wilde: The Happy Prince.
II. Bernard Shaw: Saint Joan.
—) St. Steffensen: Jens Awlskæl.
26) A. C. Nielsen: Hvor er Troens Brand? (Lohse).

Andet.

- 02) A. C. Hoppe, Barslev, Medl. af Danm.s Lærer-
foren.s Hovedbestyrelse.
06) J. J. Præstholm, Kvissel, do.
—) C. M. Julin genvalgt i Vinderupkredsen som
Folketingsmand (Venstre).
—) J. Søndergaard Jacobsen Form. f. Udv. f. Indre
Missions Lærermøder.
—) J. M. Therkildsen: Red. af »Skjern Avis«.
11) Th. Madsen, Gjelballe, Medl. af Nr. Nissum Se-
minariums Bestyrelse.
13) A. J. Thøgersen, Hjerm, Biskop Trelunds Legat
for fyldig Religionsundervisning.
14) M. J. Kirk, Hammerum, Fmd. for Sammenl. af
Lærerkredse i Ringk. Amt samt Medl. af Danm.
Lærerforen.s Hovedbestyrelse.
16) Kathrine Langmach, Holstebro, Medl. af Semi-
nariets Bestyrelse.
—) P. A. Poulsen, Stenderup, Medl. af Fællesbest.
for KFUM og K i Danmark.
21) Ville Villesen og Hustru, Sudan, paa Hjemme-
ophold i Danmark.
26) Rønn Christensen Stip. fra »Den grevelige
Hjelmst.-Rosencroneske Stiftelse« til Hjemstavns-
studier.
—) Helga og R. S. Kristensen Navneforandring til
Tingsgaard.
27) A. Konradsen Journalist ved »Skive Social-De-
mokrat«.
29) Helge Krogager Stip. t. Studierejse i Tyskland.
31) Alfr. Jensen Navneforandring til Ritmann.
—) Bagge Pedersen Navneforandring til Bakbo.

1935